

УДК 81'255.4:82-312.6]81'367.335.3

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ ОПУЩЕННЯ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ
АВТОБІОГРАФІЧНИХ ТВОРІВ
(НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДУ ТВОРУ
МЕЙ МАСК «ЖІНКА, ЯКА МАЄ ПЛАН»)**

Петрина Оксана

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-5311-6777>

petrynaoxana@meta.ua

Іванків Ольга

магістр кафедри англійської філології

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-5167-668X>

olyaivrv@gmail.com

Стаття присвячена дослідженню перекладацької трансформації опущення, аналізу видів та причин застосування трансформації, а також висвітленню результатів використання опущення під час перекладу автобіографічного твору Мей Маск «Жінка, яка має план» на українську мову. Обґрунтовано, що застосування опущення, як способу передачі інформації з однієї мови на іншу, може призвести як до адекватного перекладу, так і до його втрат. Вивчення праць науковців щодо поняття опущення дозволило визначити переваги та недоліки застосування цього прийому у перекладі. З'ясовано, що основною функцією використання опущення постає вилучення слів або словосполучень без порушення смислового навантаження тексту. На

підставі проведеного зіставного аналізу дефініцій опущення та еліпсису встановлено, що у перекладознавстві терміни опущення та еліпсис піддаються ототожненню і трактуються як синоніми. Розглянуто типи еліпсису та проаналізовано вплив їх використання на семантичне, граматичне, стилістичне, синтаксичне, комунікативне, прагматичне навантаження тексту. Виявлено, що найпоширенішими видами еліпсису є номінальний, вербальний (лексичний та операторний), кляузальний, текстуальний та ситуативний, застосування яких здатне призвести до виникнення перекладацьких втрат. Зосереджується увага на особливостях використання перекладацької трансформації опущення при перекладі автобіографічних творів, а саме на матеріалі перекладу твору Мей Маск «Жінка, яка має план». Найуживанішим типом еліпсису визначено номінальний, що складає 31% від обсягу загального використання перекладацької трансформації. Значним за використанням вважається еліпсис ситуативного типу, що становить 23%. Найменш уживаними типами опущення виділено вербальний еліпсис – 16% та кляузальний і текстуальний типи, обсяг використання кожного становить по 15%. Результати проведеного аналізу засвідчують, що всі типи еліпсису, застосовані у творі з метою передачі інформації з вихідної мови на цільову, у більшості випадків спровокували виникнення перекладацьких втрат на семантичному, граматичному, стилістичному, синтаксичному, комунікативному, прагматичному рівнях.

***Ключові слова:** опущення, еліпсис, переклад, втрата, перекладацька трансформація.*

**PECULIARITIES OF USING THE OMISSION TRANSLATION
TRANSFORMATION IN THE TRANSLATION OF
AUTOBIOGRAPHICAL WORKS (BASED ON THE MAYE MUSK'S
NOVEL «A WOMAN MAKES A PLAN»)**

Petryna Oksana

*PhD, Associate Professor, Associate Professor
at the English Philology Department*

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University Shevchenko str., 57,
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

<https://orcid.org/0000-0001-5311-6777>

petrynaoxana@meta.ua

Ivankiv Olha

Master's Student at the English Philology Department

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine*

<https://orcid.org/0000-0002-5167-668X>

olyaivrv@gmail.com

This article is devoted to the study of omission as a translational transformation, the analysis of its types and reasons for its applying in a translation. The advantages and disadvantages of using this technique have been analyzed in the article. The paper highlights the peculiarities of omission usage in the translation of Maye Musk's autobiographical novel "A Woman Makes a Plan" into the Ukrainian language. The article provides the acknowledgment that the usage of omission as a method of transferring information from one language to another can lead to both adequate translation and to translation losses. It is emphasized that the main function of omission is the removal of words or phrases without violating the semantic part of the statement. As a synonym to omission, ellipsis is widely used in translation studies. On the basis of the comparative analysis of the definitions of the omission and ellipsis terms, it was established that in translation studies the terms omission and ellipsis can be equated. The types of ellipsis are considered and the influence of their usage in translation on the semantic, grammatical, stylistic, syntactic, communicative and pragmatic load of the text is analyzed. As it has been determined the following types of ellipsis are the most frequently used in the translation of the May Musk's autobiographical work "A woman makes a plan": nominal, verbal (lexical and operator), clausal, textual, situational and in the most

cases the use of which led to translation losses. The most widely used type of ellipsis is nominal, which is 30.8% of the total use of the translational transformation. Clausal ellipsis is considered significant in terms of the omission usage and covers 23.1%. The least used types of omission are textual, verbal and situational ellipsis and thus, the usage volume of each makes up 15.4%. The results of the study proved that all the types of ellipsis used in the translation of the novel in the most cases provoked translation losses at the semantic, grammatical, stylistic, syntactic, communicative and pragmatic levels. The results of the research are supported by examples and presented in a diagram that shows the correlation of types of omission used in the translation of Maye Musk's autobiographical novel "A Woman Makes a Plan".

Key words: *omission, ellipsis, translation transformation, translation losses.*

Постановка проблеми. Проблема засобів передачі інформації з однієї мови на іншу залишається актуальною для сфери перекладу на сьогодні. Відтворення змісту в художньому тексті без використання перекладацьких трансформацій вважається неможливим. Існує багато видів перетворень, які допомагають перекладачу досягнути адекватного перекладу, до прикладу, опущення. Складність цього прийому полягає в тому, що завдяки опущенню перекладач здатний як наблизити читача до суті оригіналу, так і створити прірву між ними.

Аналіз досліджень. Питання перекладацьких трансформацій завжди було актуальним для багатьох вчених, зокрема А. Яковоні [14], Т. А. Казакова [1], В. І. Карабан [2], Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. [4] та інших. Дослідники пропонували різні підходи щодо визначення та класифікації трансформації опущення, але єдиної точки зору у визначенні цього поняття не було досягнуто.

Мета статті полягає у комплексному аналізі й описі перекладацької трансформації опущення, визначенню класифікацій, а також у дослідженні особливостей застосування даної трансформації у процесі перекладу автобіографічних творів.

Об'єктом дослідження виступає англомовний художній текст та його переклад на українську мову.

Предметом праці слугує перекладацька трансформація опущення та особливості її застосування в україномовному перекладі автобіографічного твору Мей Маск «Жінка, яка має план».

Новизна дослідження полягає в тому, що вперше перекладацька трансформація опущення розглядається на матеріалі перекладу твору Мей Маск «Жінка, яка має план» і аналізується не як засіб компенсації втрат в перекладі, а причина їх утворення.

Виклад основного матеріалу. Наразі існує багато визначень перекладацької трансформації опущення запропоновані дослідниками перекладознавства. За словами А. Яковоні, опущення – це перекладацький прийом, на меті якого є «викидання слів з мови оригіналу на мову перекладу» [14]. Вчений зазначає, що цей процес може бути зумовлений «культурними зіткненнями» між двома мовами при перекладі. На його погляд, мотиви використання перекладачем прийому опущення полягають в уникненні безеквівалентних одиниць та словосполучень з негативним відтінком, які здатні викликати неприязнь у читача [14]. Думку науковця поділяє вчена М. Бейкер, яка підкреслює, що застосування прийому опущення обґрунтоване намірами позбавити текст від зайвих додаткових уточнень, які не містять нової інформації для читача. Бейкер вважає, що цей процес також пов'язаний із відмінностями культур мови оригіналу та мови перекладу [6, с.48]. Е. Дейвіс підтримує думки попередніх дослідників та стверджує, що «стратегія опущення стосується вилучення проблеми культурних особливостей у тексті» [9, с.79]. Втім, Дж. Делайл трактує поняття «опущення» як «перекладацьку помилку, коли перекладач не здатний відтворити необхідний елемент з вихідного тексту на цільовий» [10, с.165]. Згідно з Ю. Найда не тільки надмірність, але й синтаксична незграбність, яка є характерною для англійської мови, може стати причиною здійснення опущення певних фрагментів висловлювання [17,с.228]. Однак Р. Дімітріу стверджує, що

більшість перекладачів не надають великого значення прийому опущення на відміну від інших трансформацій, оскільки, на думку вченої, дослідження щодо використання опущення не характеризуються значною чисельністю [12, с.163]. Р. Дімітріу стверджує, що «у перекладознавчих словниках немає єдиного конкретного визначення для терміну «опущення» та для його синонімів, таких як «імплікація», «вилучення» та інші» [12, с.163]. Окрім того, дослідниця виокремлює наміри з якими перекладач може звернутись до трансформації вилучення [12]: 1) забезпечення мовленнєвої точності та стилістичної прийнятності, уникнення надлишковості тексту; 2) відтворення інформації у лаконічній формі; 3) подання тільки необхідної інформації; 4) уникнення перешкод (культурних, часових тощо); 5) дотримання жанрових канонів; 6) підтримка певної політичної системи; 7) передача інформації для специфічної аудиторії. Дослідник Дж. Дікінс зазначає, що процес опущення має спільні риси із трансформацією генералізації, оскільки «опущення змінює інформацію з конкретної на більш загальну» [11, с.77]. У зв'язку із труднощами створення єдиної типології опущень в перекладі існують багато класифікацій цієї трансформації:

Дослідниця Л. Пунга виокремлює такі види опущень [19]: 1) опущення іменників, прислівників способу дії та прислівників-підсилювачів; 2) нехтування цілими реченнями; 3) опущення окремих табуйованих слів та цілих речень, що стосуються тем-табу. 4) вилучення іменників з негативним значенням 5) опущення фрагментів цілого тексту. М. Бейкер зосереджує увагу на трьох видах опущення в перекладі [5]: 1) опущення слова або фрази; 2) опущення ідіом; 3) опущення інформації основного змісту.

Еліпсис, як термін перекладознавства, трактують синонімічно із опущенням. За словами Д. Кристал, еліпсис – це прийом, який застосовується для «опущення частини речення на граматичному рівні» з метою підкреслення змісту висловлювання або покращення стильового аспекту [8]. Як стверджує Дж. Бірн, трансформацію опущення визначають як «навмисне вилучення інформації з вихідного тексту на цільовий», оскільки опущена інформація не

несе ніякої користі для читача внаслідок культурних особливостей або попередніх знань [7]. С. Віклер зазначає, що «еліпсис, здебільшого стосується опущення матеріалу, структури та звуків на лінгвістичному рівні» [21]. Дослідник Б. Ламі надає визначення еліпсису та підкреслює, що «еліпсис це та саме, що опущення та нестача» [15]. На підставі проведеного зіставного аналізу дефініцій опущення та еліпсису можна зауважити, що у перекладознавстві дані поняття піддаються ототожненню.

Найпоширенішими видами еліпсису є номінальний, вербальний та кляузальний [18, с.173]. Номінальний еліпсис – вид опущення, за допомогою якого можна вилучити основний іменник та замінити його за допомогою прикметника, числівника, епітета або ж іншого модифікатора [13]. Номінальний вид еліпсису здатний покращити читабельність тексту та зменшити іменникову повторюваність. Проте неадекватне використання такого опущення здатне спровокувати виникнення перекладацьких втрат на семантичному, граматичному, стилістичному, синтаксичному, комунікативному, прагматичному рівнях.

«*Advice for a lifetime of adventure, beauty and success*» (16) – «*Життя, сповнене пригод, краси й успіху*» (3). Тут, також, використане опущення номінального виду, але без заміни в цільовому тексті. Проаналізоване вилучення призвело до втрати на семантичному рівні, а саме конкретизації, адже без нього складно зрозуміти основну мету написаного твору.

«*He was flying with Kaye's husband, my **brother-in-law**, and neither of them survived*» (16, с.66) – «*Він летів з чоловіком Кей. Обидва загинули*» (3, с.74). В оригінальному реченні авторка використовує прикладку *my brother-in-law* для позначення спорідненості. Перекладений текст не містить ніякого відповідника цієї лексемі, незважаючи на те, що українській мові притаманне застосування слів, що відзначають родинні зв'язки та підкреслюють емоційну близькість членів родини. У цьому випадку таке опущення інформації створює втрату на семантичному та емоційному рівнях.

«*When we were children, they took us on trips to **the Kalahari Desert** every winter to search for the lost city*» (16, с.11). – «Коли ми були малими, мама з татом щозими брали нас із собою в **Калахарі** — шукати легендарне загублене місто» (3, с.10). В цьому прикладі застосоване вилучення номінального типу до слова *Desert*, а в перекладі наявна тільки власна назва, яка сама по собі не несе ніякої значущої інформації. Щодо географічних назв, то номінальний еліпсис використовується часто, за умов, що назва є загальновідомою без уточнювального слова. Оскільки назва цієї пустелі не настільки поширена на відміну від інших, то опущення лексичної одиниці *пустеля* здійснило втрату прагматичної цілі речення.

«*Every Sunday **night**, they would have dinner with our family*» (16,с.15). – «Щонеділі вони вечеряли разом із нами» (3,с.15). Вилучення слова *night* в цьому уривку тільки допомогло уникнути тавтології в українському перекладі, а дієслово *вечеряли* за своєю семантикою компенсує втрату періоду прийому їжі. Проте, втрату точності інформації спровокувало опущення слова *family*, яке не передане на українському мову, а замінене на займенник *нами*. Авторка роману попередньо згадувала свого батька і тому таке вилучення створює хибне уявлення щодо членів родини, які були присутніми під час вечері, адже з самого початку відомо, що сім'я головної героїні складалась не тільки із двох осіб.

Вербальний тип опущення стосується словесної групи, де наявна одна лексична одиниця, саме дієслово. Цей вид еліпсису має два підтипи: лексичний та операторний. Лексичний тип характеризується вилученням лексичних дієслів, тоді як операторний – допоміжних та модальних дієслів [13]. Випадки застосування лексичного еліпсису зумовлені уникненням очевидного повторення для читача. Однак, ненавмисне опущення лексичного дієслова тяжіє до хибного розуміння посилення висловлювання, наприклад:

«*I'm **living** in New York. For the first time I'm alone*» (16, с.139). – «Я в Нью-Йорку. Уперше за довгий час **живу** сама» (3, с.161). Ця репліка дає нам зрозуміти, що перекладачка звернулась до лексичного вилучення

відповідника дієслова *living* та використала його еквівалент в наступному реченні, намагаючись компенсувати пропуск. Проте, ґрунтуючись на попередній інформації читачу складно зрозуміти, чи це тимчасова поїздка, чи запланована на довгий час проживання в іншому місті. Внаслідок опущення головних деталей, таких як дієслова, відбулась втрата конкретизації змісту.

Прикладом операторного опущення слугує переклад наступного речення:

«*I had to cook for him*» (16,с.65). – «*Я готувала їжу*» (3,с.73).

Проаналізувавши подане речення ми бачимо, що модальне дієслово *have to* піддалось опущенню та у такий спосіб речення втратило комунікативну функцію, на меті якої було донести, що дії героїні не були здійснені за власним бажанням, а здебільшого через обов'язок та примус закладені в основі використання цього модального дієслова. Окрім цього фіксуємо, що зважаючи на неймовірну зайнятість матері трьох дітей, головна героїня твору спеціально готувала для чоловіка, що підкреслює словосполучення *for him*, яке, також, зазнало опущення.

Наступний вид еліпсису – кюзальний. Такий вид опущення передбачає вилучення цілого речення або певної її частини з метою уникнення зайвого повторення [13], наприклад:

«*There was no social life for a divorced mother with young children in a small town, but I was completely absorbed in my studies*» (16,с.78). – «*На особисте життя й розваги в мене, розлученої жінки з малими дітьми в невеликому місті, просто не залишалось часу*» (3, с.87). У цьому прикладі інформація щодо навчання головної героїні повністю опущена. Оригінальний уривок містить причино-наслідкові зв'язки, які в перекладі частково втрачені. Окрім того, саме ця частина *but I was completely absorbed in my studies* виражає протиставлення між способами життя головної героїні, чого не було передано на вихідну мову. Отож, застосування трансформації опущення призвело до втрат як синтаксичної так і смислової складової перекладу.

«*My main focus for most of my life was studying nutrition and running my own business as a dietitian*» (16, с.59). – «*Робота дієтолога була головною метою і залишалася пріоритетом більшу частину мого життя*» (3, с.66). У цьому уривку колозального вилучення зазнала частина *was studying nutrition*, яке не було передано на мову перекладу. Оскільки, авторка книги хотіла вивчати дієтологію та працювати за фахом, тому опущення цієї частини речення не утворює логічну послідовність подій, а тільки заплутує читача. Ми можемо припустити, що таке опущення призвело до смислових втрат висловлювання.

Окрім трьох основних видів еліпсису в цій статі ми, також, використовували класифікацію трансформації опущення за Р. Кверк і С. Грінбаум. За словами цих вчених, еліпсис буває ситуативний, текстуальний та структурний [20].

Ситуативне вилучення характеризується опущенням займенників, дієслів, іменникових фраз та частин речення, оскільки, їхня відсутність ніяк не впливає на зміст висловлювання [20]. Такий вид опущення може мати різний ефект на посилення тексту, що засвідчує зіставлення наступного:

«*My on-and-off boyfriend, who I hadn't seen for a year, came down to visit me with an engagement ring*» (16, с. 63). – «*Я не бачила свого бойфренда цілий рік, і **рантом** він приїхав до мене з каблучкою й освідчився*» (3, с. 71). Тут ми спостерігаємо застосування еліпсису ситуативного типу застосоване для складеного прикметника *on-and-off boyfriend*. Здійснивши таке перетворення, перекладачка звернулась до трансформації додавання та використала лексичну одиницю *рантом* з метою компенсації вилучення попереднього прикметника. Словосполучення *on-and-off boyfriend* має український еквівалент, а саме *непостійний хлопець*, тоді як хлопець, який *рантом* приїхав не відповідає оригінальному значенню висловлювання. Внаслідок застосування такого опущення відбулась втрата перлокутивного ефекту речення.

«*Because of grief, I dropped ten pounds*» (16,с.62). – «Схудла майже на п'ять кілограмів» (3,с.70). В цьому прикладі ситуативне вилучення використовується з метою уникнення згадування причини та події, через яку авторка роману знаходиться у психологічному стані. З одного боку, читач усвідомлює, чому вона схудла і чому так сильно. З іншого боку, акцентування причини втрати ваги за допомогою слова *grief* (укр. *горе*) тільки підкреслює емоційну прив'язаність та важливість чоловіка та повноцінної сім'ї для головної героїні. Опущення таких деталей призвели до втрати експресивності висловлювання.

Розглянемо приклад ситуативного вилучення в наступному фрагменті:

«*I walk taller, stand up straighter, smile at everyone, and have an extra bounce in my step*» (16, с.27). — «Голову тримаю вище, спину — рівніше, і мені здається, що я не йду, а лечу» (3, с.29). Перекладачка україномовного варіанту здійснила опущення *smile at everyone*, оскільки опис поведінки героїні цілком логічно передбачає вилучену дію. З контексту нам зрозуміло, що героїня поводить себе впевнено у вишуканих сукнях, проте, це не означає, що в такій ситуації людині притаманно всім посміхатись. Однак наявність усмішки за таких обставин свідчить про позитивну налаштованість головної героїні та її позитивне сприйняття світу загалом. На нашу думку, опущення такого словосполучення призвело до втрати експресивності висловлювання, а також втрат на рівні семантики та позитивних характеристик головної героїні.

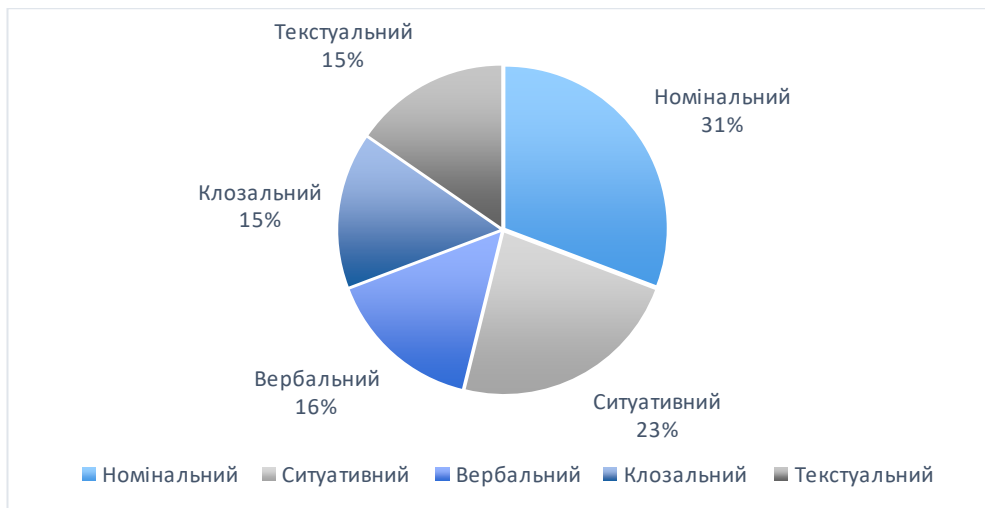
Еліпсис текстуального виду застосовується тоді, коли сам контекст допомагає зрозуміти зміст [20]. Здебільшого, цей тип застосовується для певних фраз або граматичних конструкцій, оскільки значна частина висловлювання може спиратись на лінгвістичну основу, до прикладу:

«*It took only a few months to put the weight back on, but it would take nearly ten years for me to get back to being a healthy size eight*» (16,с.76). – «Щоб набрати їх, мені знадобилося кілька місяців, але на те, щоб повернутися до нормальної ваги, я витрачу майже десять років» (3,с.85). Зіставивши речення оригінального тексту і перекладу ми дійшли висновку, що мета використання

текстуального еліпсису полягає в наближенні читача з оригіналом, адже, поняття «нормальна вага» знайоме багатьом людям, які стикались із схудненням. Однак, на сьогодні, цей термін для кожного трактується по різному, оскільки не існує ідеальних параметрів та пропорцій для всіх. Проте, головна героїня твору працювала моделлю, і саме американський восьмий розмір вважається для неї «здоровим» розміром, що не завжди відповідає розмірам української аудиторії. Отже, вилучення деталей базуючись на контексті порушило семантичну складову висловлювання та призвело до її часткових втрат.

*«My new husband was just furious about the fact that their **happiness took the limelight from him**»* (16, с.64). – *«А от мій наречений лютував, бо не був у центрі уваги»* (3, с.72). Порівнявши оригінальне речення із перекладеним на вихідну мову можна побачити, що прийом текстуального опущення не здатен передати причину негативних емоцій нареченого героїні. Слово *happiness* постає ключовим в цьому контексті; його присутність дає нам змогу зрозуміти суть персонажа та підкреслює його властивості характеру, адже, саме радість та щастя наречених привертала гостей, а не його неприємна поведінка, через що, він ще більше лютував. Отож, внаслідок застосування трансформації опущення відбулась втрата на семантичному рівні.

Проаналізувавши приклади застосування еліпсису в автобіографічному романі Мей Маск «Жінка, яка має план» ми дійшли висновку, що найактивніше перекладач вдавалася до перекладацької трансформації опущення номінального, вербального, кюзального, текстуального та ситуативного типів. Результати аналізу відсоткового співвідношення прикладів за кількістю подані у секторній діаграмі нижче:

Діаграма: Співвідношення застосування видів еліпсису в тексті.

Діаграма свідчить про те, що номінальний еліпсис було застосовано найчастіше – 31%, тоді як ситуативний вид опущення складає 23%. Відсоткова кількість вербального типу становить 16%, клозального і текстуального типів еліпсису охоплює однаковий обсяг – 15% загальної вибірки.

Висновки і пропозиції. Процес перекладу містить низку особливостей, які можуть стати на заваді перекладача досягти бажаних результатів. Для подолання перешкод фахівець звертається до перекладацьких трансформацій як інструментів для розв’язання проблеми. Однією із найпоширеніших перекладацьких трансформацій є трансформація опущення. На основі автобіографічного роману ми визначили, що використання опущення здатне як і наблизити переклад до адекватного, так і створити втрати на семантичному, граматичному, прагматичному та стилістичному рівнях, що полягають в зайвому узагальненні, багатозначності, сплутанню сенсів. Однак використання цієї трансформації має і такі переваги як уподібнення мови до живої, лаконізм, уникнення нагромадження зайвої інформації, тавтології тощо. Найпоширенішими видами еліпсу в дослідженому творі виявлено номінальний, вербальний, ситуативний та текстуальний, які у більшості випадків спровокували виникнення перекладацьких втрат на семантичному, граматичному, стилістичному, синтаксичному, комунікативному, прагматичному рівнях. Оскільки наше дослідження пов’язане з особливостями

трансформації опущення, то в подальшому дослідженні будуть розглянуті способи компенсації втрат за допомогою прийому опущення.

Література

1. Казакова Т. А. Теория перевода – лингвистические аспекты. Москва : Флинта, 2003. 235 с.
2. Карабан В.І. Переклад наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова Книга, 2004. 576 с.
3. Маск М. Жінка, яка має план. Життя, сповнене пригод, краси й успіху /пер. з англ. А. Цвіри. Харків : Віват, 2021. 224 с.
4. Науменко Л.П., Гордєєва А.Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську : навч. посібник. Вінниця : Нова книга, 2011. 136с.
5. Baker M. In other words: A coursebook on translation. London: Routledge, 1992. 320 p.
6. Baker M. In other words: A coursebook on translation (2-nd ed.). London: Routledge, 2011. 352 p.
7. Byrne J. Scientific and Technical Translation Explained (1st ed.). London: Routledge, 2014. 230 p. Retrieved from <https://www.perlego.com/book/1558944/scientific-and-technical-translation-explained-a-nuts-and-bolts-guide-for-beginners-pdf>.
8. Crystal D. A Dictionary of Linguistics and Phonetics. Oxford: Basil Blackwell ltd, 1985. 555 p.
9. Davies E. E. A Goblin or a Dirty Nose: The Treatment of Culture-specific References in Translations of the Harry Potter Books. Manchester: The translator, 9 (1). St. Jerome Publishing. 2003. pp. 65-100.
10. Delisle J., Lee-Jahnke H. and Cormier M. Terminologie de la Traduction. Amsterdam: John Benjamin. 1999. 433 p.

11. Dickins J., Hervey S.G.J. and Higgins I. *Thinking Arabic translation* (2nd ed.). London: Routledge. 2016. 332 p.
12. Dimitriu R. Omission in translation. *Perspectives: Studies in Translatology*, 12(3). 2010. 163-175 p. DOI: [10.1080/0907676X.2004.9961499](https://doi.org/10.1080/0907676X.2004.9961499)
13. Halliday M.A.K. and Hasan R. *Cohesion in English*. London : Longman, 1976. 374 p.
14. Ivacovoni A. Translation by Omission. 2009. Retrieved from: <http://iacovoni.wordpress.com/2009/02/01/translation-by-omission/>
15. Lamy B, *The Art of Speaking: written in French by Messieurs du Port Royal*. London: W. Godbid. 1676. 104 p.
16. Musk M. *A woman makes a plan : advice for a lifetime of adventure, beauty, and success*. New York : Viking Life, 2019. p 167.
17. Nida E. *Toward a science of translation*. Leiden: Brill Acad. 1964. 321 p.
18. Osborne, Timothy and Thomas Grob. *Constructions are catenae: Construction Grammar meets Dependency Grammar*. *Cognitive Linguistics*. 2012. 163–214 p. <https://doi.org/10.1515/cog-2012-0006>
19. Punga L. To Delete or to Add? Omissions and Additions in Two Romanian Translations of Jack and the Beanstalk. *West University of Timisorara. Language in the Digital Era. Challenges and Perspectives*. 2016. 109-119 p. DOI:10.1515/9783110472059-011
20. Quirk R., Greenbaum S., Leech G. and Svartvik J. *A Grammar of Contemporary English*. London: Longman. 1972. 922 p.
21. Winkler S. *Ellipsis and Focus in Generative Grammar*. New York: Mouton De Gruyter Berlin. 2005. 296 p.

References

1. Kazakova, T. A. (2003) *Teoryia perevoda – lynchvystycheskye aspekty* [Theory of translation – linguistic aspects]. Moskva: Flynta.

2. Karaban, V.I. (2004) *Pereklad naukovoji i tekhnichnoji literatury. Ghramatychni trudnoshhi, leksychni, terminologhichni ta zhanrovo stylistychni problem* [Translation of scientific and technical literature. Grammatical difficulties, lexical, terminological and genre-stylistic problems]. Vinnytsia: Nova Knyha (in Ukrainian).
3. Mask, M. (2021) *Zhinka, yaka maie plan. Zhyttia, spovnene pryhod, krasnyy uspihu* [A woman makes a plan: advice for a lifetime of adventure, beauty, and success]. Kharkiv: Vivat (in Ukrainian)
4. Naumenko, L.P., Ghordjejeva, A.J. (2011) *Praktychnyj kurs perekladu z anghlijskoho movy na ukrajinsku* [Practical course of translation from English into Ukrainian]. Vinnytsia : Nova Knyha (in Ukrainian).
5. Baker, M. (1992). *In other words: A coursebook on translation*. London and New York: Routledge.
6. Baker, M. (2011). *In other words: A coursebook on translation*. (2-nd ed.). London and New York: Routledge.
7. Byrne, J. (2014). *Scientific and Technical Translation Explained* (1st ed.). Taylor and Francis. Retrieved from <https://www.perlego.com/book/1558944/scientific-and-technical-translationexplained-a-nuts-and-bolts-guide-for-beginners-pdf>.
8. Crystal, D. (1985). *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. Oxford: Basil Blackwell Ltd.
9. Davies, E. E., 2003. *A Goblin or a Dirty Nose: The Treatment of Culture specific References in Translations of the Harry Potter Books*. The translator, 9 (1). Manchester: St. Jerome Publishing.
10. Delisle, J., Lee-Jahnke, H. and Cormier, M. (1999). *Terminologie de la Traduction*. Amsterdam: John Benjamin.
11. Dickins, J., Hervey, S.G.J. and Higgins, I. (2017). *Thinking Arabic translation* (2nd ed.). Routledge.
12. Dimitriu, R. (2004). *Omission in translation*. *Perspectives: Studies in Translatology*, 12(3), 163-175. DOI: [10.1080/0907676X.2004.9961499](https://doi.org/10.1080/0907676X.2004.9961499)

- 13.Halliday, M.A.K. and Hasan, R.(1976). Cohesion in English. London: Longman
- 14.Ivacovoni, A. (2009). Translation by Omission. Retrieved from: <http://iacovoni.wordpress.com/2009/02/01/translation-by-omission/>
- 15.Lamy, B. (1676). The Art of Speaking: written in French by Messieurs du Port Royal. London: W. Godbid.
- 16.Musk, M. (2020). A Woman Makes a Plan: Advice for a Lifetime of Adventure, Beauty, and Success. New York: Viking Life.
- 17.Nida, E. (1962). Toward a science of translation. Brill Acad.
- 18.Osborne, Timothy and Thomas Grob (2012). Constructions are catenae: Construction Grammar meets Dependency Grammar. Cognitive Linguistics. <https://doi.org/10.1515/cog-2012-0006>
- 19.Punga, L. (2016). To Delete or to Add? Omissions and Additions in Two Romanian Translations of Jack and the Beanstalk. West University of Timisorara. DOI:10.1515/9783110472059-011
- 20.Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G. and Svartvik, J. 1972. A Grammar of Contemporary English. London: Longman.
- 21.Winkler, Susanne. (2005). Ellipsis and Focus in Generative Grammar. New York: Mouton De Gruyter Berlin.